

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen; voor medewerkers: rechtstreeks aan hen of aan de administratie.

Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes. Tel. 2424 — Postrek. Nummer 406040 ten name van „DE REFORMATIE“, GOES.

Abonn.: f 4.— per halfj., buitenl. f 10.— per jaar; losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling. Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD: Hoofdartikel: Is Europeesche Federatievorming raadzaam?, 6. — Uit de Schrift: Gedoopt worden in Christus' naam is: gedoopt worden in Christus' dood (Rom. 6:1-4). — Op en om 't kerkplein: Hoe men de Friezen voorlicht. — Kerkelijk leven: „Staat het zoo in de Confessie?“ (inzake „Amerika“). — Maria, de moeder van onzen Heere Jezus Christus, 5. — De macht van

't „korban“ zeggen. — Aanvulling. — Proceskosten studentencorps. — Op verstrooidenreis. — Pol. en Soc. leven: Bestrijding gehandhaafd, 1. — Zend. en Evang.: De kwestie van het evangelistenambt, 11. — Aan een jongeren tijdgenoot: Hoe wordt men „lechte priester“? — Groninger Brieven. — Kerknieuws.

de artikelen x en xi, die aan andere mogendheden het recht zouden geven om Amerikaansche troepen en schepen naar ieder deel van de wereld op te roepen. En in 1943 schreef Willkie, die overigens een krachtig pleitbezorger van wereldeenheden was: „Als we ons laten betrekken in de „machinatie en intrigues“ van de Oude Wereld, met haar godsdienstige, nationale en door stamverwantschap bepaalde blokken, zullen we bemerken dat we amateurs zijn. Maar als we vasthouden aan onze grondbeginselen (d.w.z. van de Amerikaansche democratie) zullen we bemerken, dat we deskundigen zijn op het gebied van een wereld, die zoo is ingericht, dat de menschen in ieder deel der wereld die zullen verlangen“²²).

Omstreeks 1900 begon Amerika zijn groote rol te spelen in de wereldpolitiek. In 1898 werd in den naam van de vrijheid van de Cubaansche bevolking de oorlog aan Spanje verklaard, waardoor niet alleen Cuba, maar ook de Philippijnen, en daarmee de geheele Pacific, in de sfeer der Amerikaansche politiek werden betrokken. In 1903 werd door eenige Amerikaansche zakenlieden en hooge officieren in de vrije republiek Columbia een „onafhankelijkheidsbeweging“ uitgelokt, waarbij de eerste daad der „onafhankelijken“ de overdracht van 't Panama-kanaalgebied aan de Verenigde Staten was. In 1905 aarbeerde Theodore Roosevelt tusschen Rusland en Japan. President Wilson leidde na verschillende vredesposingen Amerika in den eersten Wereldoorlog, om de wereld veilig te maken voor de democratie, en omdat het een Duitse penetratie in den Atlantische Oceaan niet vertrouwde. Ook in den tweeden Wereldoorlog waren de Duitse en de Japanse penetraties in de aan Amerika grenzende oceaenen de directe bedreigingen. Toen na den oorlog de wrijvingen met Rusland ontstonden, overwoog president Truman zonder omwegen welke middelen moesten worden aangewend om in de gehele wereld de democratische wijze van leven te bevorderen, zooals men zich die in Amerika voorstelt. Men kan deze middelen tot drie punten terugbrengen:

1e. Tegenwerking van de Europeesche mogendheden bij het uitoefenen van hun gezag in Azië. Wat Nederland betreft, heeft Amerika dit punt reeds t.a.v. het voormalige Nederlandsch Indië uitgevoerd. Door dit punt werd de Amerikaansche invloed in Azië wellicht verhoogd, terwijl de mogendheden in Europa in een economisch meer afhankelijke positie zouden komen te verkeren, zoodat ook daar de Amerikaansche invloed automatisch zou worden verhoogd. Een misrekening is echter geweest, dat de uitschakeling van het Europeesch gezag in Azië met een toename van den communistischen invloed gepaard bleek te gaan.

2e. Vervanging van de Monroe-leer door de Truman-leer, die ieder land tegen het communisme wil beschermen, maar die daardoor ook Amerikaansche interventie in ieder land vergemakkelijkt. Begonnen met militairen steun en interventie in Griekenland en Turkije, is zich thans via den weg van dollar-credieten aan de van hun overzeesche gebiedsdeelen beroofde Europeesche mogendheden bezig 'n krans van Amerikaansche satellietstaten in West-Europa te vormen.

3e. De ontsluiting van de z.g. achterlijke gebieden in de wereld. Dit oogmerk staat bekend als Truman's „vierde punt“ uit zijn inaugurele rede. Volgens Acheson raakt dit Punt Vier de kern van de Amerikaansche buitenlandse politiek. Het heeft ten doel in de wereld „de voorwaarden te scheppen, waaronder wij en onze nazaten in vrede en voorspoed zullen kunnen leven. Door de bevolking der minder ontwikkelde gebieden bij te staan — aldus Acheson²³ — bij de

Is Europeesche Federatievorming raadzaam? (VI)

De gevolgen van het formeele prijsgeven van de onafhankelijkheid van Nederland

AMERIKA'S NATIONALISME (vervolg).

In het vorig artikel werd een teekening gegeven van de Amerikaansche democratie, in welke verbreiding Amerika een internationale opdracht meent te zien.

Door dit democratische, naar smaak met bijbelteksten versierde, geloof is de nationale eenheid in Amerika bevorderd. Ondanks alle godsdienstige verschillen bleef men toch één — en daardoor was men één in het democratisch apostolaat. De meeste kerkgenootschappen verbonden zich federatief tot de Federal Council of the Churches of Christ. Ook kan het moeilijk toeval zijn, dat 't streven naar internationale vereniging van alle Christenen vooral van Amerika uitgaat, en dat in den Wereldraad der Kerken de Amerikaansche theologen zoo'n groote rol spelen. In een van zijn hooggestemde pleidooien voor een pluriforme eenheidskerk in Amerika schrijft Stanley Jones:

— Elken tak zou het vrij staan bepalingen te maken..... over het uitwisselen van leden en leeraren en het wederzijdsch gebruiken van het avondmaal. 95 % van de aangesloten takken zou waarschijnlijk onmiddellijk bereid zijn elkander aan het avondmaal toe te laten en elkaars leden en leeraren als hun eigen te erkennen. De overige 5 % zouden wij overlaten aan den tijd en aan de werking van den Geest Gods. De stroom van eenheid zou ook hen bevruchten en de laatste scheidsmuren langzaam ondermijnen²¹.

Men zal goeden grond hebben om te vermoeden, dat hier met „den tijd en den Geest Gods“ niets anders wordt bedoeld dan de almachtig gedachte werking van de Amerikaansche propaganda voor de democratie.

Ten slotte kreeg Amerika door zijn democratisch roepingsgevoel ook een duidelijk kompas voor zijn buitenlandsche politiek. Steeds herkent men twee thema's, die elkaar aanvullen: een oproep tot de geheele wereld, om samenlevingsvormen te kiezen, die staan in het teken van democratie en vrijheid zooals in Amerika — en een „keihard“ streven naar versterking der Amerikaansche positie. Daarom kan men de Amerikaansche politiek op twee manieren beschrijven. Men kan de Amerikanen aanwijzen als idealisten, die niets liever willen dan de vrijheid en onafhankelijkheid van ieder volk, maar men kan hen ook beschrijven als doodgewone imperialisten, die slechts uit zijn op de Amerikaansche wereldmacht. Geen van beide is juist;

men zal beide tendenzen in de Amerikaansche politiek samen moeten nemen, om dan tot de slotsom te komen, dat inderdaad één ideaal de Amerikaansche politiek voortstuwt, n.l. het ideaal van de wereldheerschappij van de democratie, waarvan Washington het Jeruzalem is.

In de eerste periode, tot omstreeks 1900, trad de inwendige consolidatie en versterking van de voormalige 13 Britsche koloniën op den voorgrond. De vrijheidspropaganda tijdens den Onafhankelijkheidsoorlog versterkte de reeds onder de Britsche kroon bestaande eenheid der koloniën. De aankoop van het reusachtige Louisiana-gebied in 1803, den min of meer gedwongen verkoop van Florida door Spanje, de verovering van Texas, Nieuw Mexico en Californië op Mexico, de verwerving van Oregon door onderhandeling met Engeland en ten slotte de aankoop van Alaska van Rusland, maakten de Ver. Staten tot een reusachtige mogendheid, die zoowel op den Stillen- als op den Atlantischen Oceaan uitziet.

Gelijktijdig begon Amerika een langen, tactischen strijd tegen Europa. Deze strijd kwam zeker niet voort uit een afkeer, die de Amerikanen van de Europeesche volken hadden, maar op den duur werd de strijd 'n noodzakelijk gevolg van 't geloof in de Amerikaansche democratie. De Amerikanen hadden en hebben een afkeer van de Europeesche politieke systemen, en we moeten helaas vreezen, dat — zoolang Europa geen klaar getuigenis naar de Schriften laat hooren — deze afkeer niet zal verdwijnen voordat de democratieën in Europa als twee druppels water op de Amerikaansche democratie gelijken.

Ten tijde van het begin van de Amerikaansche onafhankelijkheid was de Europeesche politiek oppermachtig, en de Amerikanen vreesden niets zoozeer als daarin betrokken te worden. „Honest friendship with all nations, entangling alliances with none“ (oprechte vriendschap met alle naties, maar bondgenootschappen, die ons in verwickelingen betrekken, met geen een), werd het slagwoord, dat Jefferson gaf bij zijn installatie als president der Verenigde Staten in 1801. Amerika wilde zijn eigen weg gaan, en slechts dan met Europa te maken hebben, als dit zich de Amerikaansche democratie tot voorbeeld zou stellen. Op de pogingen tot interventie van de Heilige Alliantie inzake de opstandige Zuidamerikaansche koloniën volgde de verklaring van president Monroe, die inhield, dat iedere nieuwe poging van Europeesche mogendheden om zich met de zaken van het Westelijk Halfrond in te laten, als een onvriendelijke daad tegenover de Verenigde Staten zou worden beschouwd. Hieruit ontstond het bekende „isolationisme“, dat nog steeds door werkt, d.w.z. de Amerikanen willen wel de Europeanen beïnvloeden door hun opvattingen van democratie, maar van 'n invloed van de Europeesche politiek op Amerika willen zij niets weten. Toen na Wereldoorlog I president Wilson Amerika's goedkeuring van het Volkenbondspact vroeg, werd deze geweigerd op grond van

²¹) 1. c., 150.

²²) 1. c., 138.

²³) U.S. Inf. Serv., 21 Juni 1950.

oplossing van hun fundamentele problemen op het gebied van de voedselvoorziening, de volksgezondheid en onderwijs en opvoeding zullen wij hun weerstandvermogen tegen extremistische stroomingen van iedere richting helpen vergroten en op die manier leggen wij een der meest essentiële grondslagen voor een gezonde internationale volkerengemeenschap.

Men kan bij dit laatste punt denken aan Afrika en Azië, die dan beter dienstbaar zullen worden gemaakt aan de wereldconomie. Het door Amerika zoo verfoede „koloniale beheer“ wordt dan vervangen door de „Punt Vier politiek“. Misschien kan men echter ook aan Rusland denken. Bij verschillende gelegenheden is er van Amerikaansche zijde gezinspeeld op het dwaze isolement waarin de Sovjet Unie volhardt, en dat het onmogelijk maakt dit land open te leggen voor invloeden van buiten. Het lijkt niet waarschijnlijk, dat Amerika een volledige oorlog met Rusland zal beginnen om dit land te dwingen zijn grenzen te openen, zooals het in de vorige eeuw Japan gedwongen heeft zijn havens open te stellen. Amerika zal dit doel met vreedzame middelen probeeren na te streven, omdat het wel een werelddemocratie onder Amerikaansche leiding wil, maar geen militaire werelddictatuur. Mocht Rusland's gedrag echter tot een oorlog aanleiding geven, dan zal Amerika — indien het dezen oorlog wint — uitvoering moeten geven aan die ontwikkeling, die het beste past bij de geestelijk-nationale overtuiging van den Amerikaan. D.w.z. dat 't zal probeeren van de Sovjet Unie een reusachtige democratie naar Amerikaans model te maken. Een wereldfederatie van democratische statenblokken, alle gericht op de technische en economische vervolmaking van hun landen, onder Amerikaansche aanvoering, zal dan het wereldpolitieke einddoel zijn.

Daar het bindmiddel bij dit streven naar wereldeenheid het streven naar een „welvaartsstaat“ is, zal een dergelijke wereldorde wel geheel materialistische moeten zijn opgezet. Truman's Nieuwjaarsboodschap van 1950 concentreerde zich op deze verklaring: „Wij werken korter, wij produceeren meer en wij leven beter.“ Daarbij sprak de president de verwachting uit, dat bij voortgaande ontwikkeling in het jaar 2000 de Ameri-

kaansche productie tot het drievoudige van thans zal zijn gestegen. Via de dollartoe wijzingen aan de Europeesche landen dreigt de geest van materialistische wereldeenheid zich ook over Europa uit te storten. „Blijvende inschakeling van Europa bij de Amerikaansche welvaart“ is een goed, dat reeds door velen in Europa, met voorbijzien van eigen taak en onafhankelijkheid, hevig wordt begeerd.

Het past in deze politiek, dat Amerika het thans in hooge mate wenschelijk acht, dat de Westeuropese naties gedeelten van hun soevereiniteit opgeven en zich tot een groote Amerikaanschegezinde democratische federatie aansluiten. Walter Lippmann, de bekende Amerikaansche politieke commentator, wees er in zijn boek „U.S. Foreign Policy“ reeds op, dat niet slechts de veiligheid van Engeland, maar ook die van Frankrijk, Spanje, de Lage Landen en Noorwegen rechtstreeks Amerikaansche belangen zijn²⁴). Als Amerika de vrije hand wil hebben in de wereld, moet het de vrije hand hebben in de twee oceanen waardoor het wordt begrensd, dat zijn de Atlantische en de Groote Oceaan. En om de heerschappij over deze oceanen te kunnen voeren, moeten er aan de overzijde van deze oceanen bevriende kustgebieden zijn, dat moeten dus zijn Oost Azië en West Europa. Daarom is een sterke, onder Amerikaansche aanvoering geplaatste, Europeesche kuststrook een van de voorname doelen der Amerikaansche politiek. Telkens, als men de Amerikaansche generaals en politici de „vrije landen“ hoort oproepen om zich onder leiding van Amerika te verzetten tegen het communistische gevaar, is het deze z.g. Atlantische gedachte, die naar voren wordt geschoven. Het is te verwachten, dat deze Amerikaansche „leiding“ niet slechts tijdelijk bedoeld is, namelijk zoo lang als het Russische gevaar dreigt. Als de Amerikanen datgene hebben bereikt, dat Napoleon en Hitler niet is gelukt, namelijk de omverwerping van het regime in het Kremlin, lijkt de mogelijkheid, dat Amerika zijn leidende functie in Europa prijsgeeft, uiterst klein.

²⁴) W. Lippmann, U.S. Foreign Policy, Pocket B., N.Y., 1943, 96.

Gedoopt worden in Christus' naam is: gedoopt worden in Christus' dood

UIT DE SCHRIFT

Wat zullen wij dan zeggen? „Laat ons in de zonde volharden, opdat de genade nog overvloediger worde?“ Dat zij verre! Hoe zullen wij als (mensen) die der zonde gestorven zijn nog in haar leven? Of weet gij niet, dat wij, omdat wij in Christus Jezus gedoopt werden, in zijn dood gedoopt werden? Wij werden dus met Hem begraven door den doop in den dood, opdat, evenals Christus uit de dooden opgewekt werd door de heerlijkheid des Vaders, zoo ook wij in nieuwheid van leven zouden wandelen. Rom. 6:1-4.

Paulus had zoojuist een „gevaarlijk“ woord neergeschreven. Dit: en de wet is er bovendien in-gekomen, opdat de overtreding méér zou worden; en waar de zonde toenam, is de genade meer dan overvloedig geworden (5:20).

Ja, is dat geen „gevaarlijk“ woord: waar de zonde toeneemt daar wordt de genade overvloediger? Moet men daaruit niet de conclusie trekken: maar laat dan alstublieft de zonde toch steeds grooter worden! Daarvan zal immers het uiteindelijke, heerlijke effect alleen maar dit zijn dat Gods genade al heerlijker gaat glanzen in deze donkere wereld! Is dat soms niet prachtig? Ja, gaat het daar niet alleen om in Gods heil?

Met groote scherpte en kracht keert Paulus zich nu tegen deze dwaze, gevaarlijke conclusie uit zijn woorden. Zooiets kan alleen maar door iemand gezegd worden, die de gruwelijkheid der zonde en het wonder van Gods genade niet kent.

Wij, zoo roept Paulus uit, wij waren allen in den greep, in de macht, in het rijkgebied van de zonde. En nu zijn wij deze zonde afgestorven. Op een bepaald moment — Paulus wijst daar nadrukkelijk op — zijn wij vóór deze zonde dood gegaan. De gemeenschap, het contact met die zonde werd radicaal verbroken. En zouden wij ons nu weer onder haar macht stellen, in haar gebied gaan leven? Dat kan toch niet?

Waar doelt Paulus nu op als hij zegt, dat hij en alle christenen op een bepaald moment der zonde afgestorven zijn?

Wij behoeven daar geen moment naar te gissen! Dat geschiedde op het moment van den doop. Dat geschiedde door en in den doop.

Gedoopt worden betekent immers dit, dat wij in den doop van Christus gedoopt worden. En dan zóó, dat Christus' dood, waardoor de schuld der zonde werd uitgedeld en de macht der zonde werd gebroken, ook in ons tot vol en heerlijk effect komt! Zóó namelijk, dat ook onze zondeschuld werd afbetaald en ook wij uit de macht der zonde werden losgescheurd. Of weet gij niet, zoo zegt Paulus, dat toen wij in Christus' naam gedoopt werden, wij

in den dood van Christus gedoopt werden, tengevolge waarvan de zaligmakende werking van dien dood ook in ons openbaar werd?

Speciaal denkt Paulus hier nu aan het losgerukt worden uit de zonde m a c h t. De oude toestand waarin wij leefden, de toestand waarin wij slaven der zonde waren, werd door Christus' dood, die in onzen doop ons wordt toegerekend en in ons wordt uitgewerkt, beëindigd. Er kwam toen en zoo wat nieuws in ons leven.

Welke nu de nieuwe situatie, de nieuwe gesteldheid van ons leven is vertelt Paulus onmiddellijk daarna. Het door den doop deel krijgen aan Christus' dood, het afsterven aan de zonde door den doop was immers geen doel maar alleen middel! De doop in Christus' dood maakte een einde aan het oude, aan dat wat er eerst was, n.l. het slaaf-zijn der zonde. Maar daarbij het ging om wat daarop volgde, om wat daardoor mogelijk werd, om dat wat daardoor werd bewerkt en bereikt, n.l. het wandelen in een nieuw leven, dat gekenmerkt wordt door de gehoorzaamheid aan den Vader.

Wij werden met Christus begraven, met Christus in het doodsgraf gelegd, zoo gaat Paulus immers verder, opdat, evenals Christus uit den dood werd opgewekt door de heerlijkheid des Vaders, zoo ook wij in nieuwheid van leven zouden gaan wandelen!

Om die nieuwheid van leven was het te doen.

En die ontvangen we ook en vooral in den doop.

Gedoopt worden in Christus' naam, dat is gezegd worden in de gemeenschap met Christus zelf, is afsterven aan de zonde en opstaan tot nieuwheid van leven.

Wat betekent de doop. Dat verzegelt de doop. Dat geeft de doop. Dat is de doop.

Wanneer Calvijn nu deze paulinische woorden verklaart zegt hij o.a. ook nog dit:

Paulus verkondigt hier een „leer“, waaruit hij later een vermaning zal afleiden¹). Zonder die „leer“ — bij Calvijn is de leer steeds de heilsboodschap, waarin God ons zijn genade schenkt — zou die vermaning in de lucht hangen. Die leer is deze: De dood van Christus heeft de kracht om de boosheid van ons vleesch uit te blussen en te vernietigen. En de opstanding van Christus heeft de kracht om een nieuw leven in ons te verwekken. Door den doop worden wij nu in de gemeenschap van de genade, welke in Christus' dood en opstanding geschonken wordt, opgenomen²). Als nu dit fundament

¹) Doctrinam enim profert, ex qua postea exhortationem eliciet, sicuti promptum est.

²) Haec autem est doctrina, quod mors Christi efficac est ad nequitiam carnis nostrae extinguendam ac profligandam: resurrectione vero ad suscitandam mellioris naturae novitatem: quodque per baptismum in istius gratiae participationem cooptamur.

goed is gelegd, als gepredikt en geloofd werd, dat wij door den doop in de gemeenschap met Christus' dood en opstanding worden opgenomen, kan men de christenen op zeer geschikte wijze vermanen, dat zij zich tot het uiterste zullen inspannen om hun roeping te beantwoorden³).

Gods genade in den doop verzegeld en geschonken — en dus ook de prediking daarvan — is de grondslag en het motief voor de prediking van den strijd tegen de zonde, den oproep om zich te bekeeren, de vermaning om de door God gegeven roeping te vervullen.

Maar wanneer nu de doop dezen inhoud en kracht heeft, wanneer de doop beteekent, verzegelt, ja is: een gedoopt worden in Christus' dood; een met Hem begraven worden in zijn dood; een met Hem sterven naar den ouden mensch; een met Hem opstaan naar den nieuwen mensch, opdat wij in nieuwheid van leven zouden wandelen — hoe staat het dan met den doop van de talloze ongelooften? Deze ontvingen wel den doop, maar tot een gemeenschap aan Christus' dood en opstanding kwam het bij hen immers niet?

Door deze vraag laat Calvijn zich evenwel niet ophouden. De doop is wat hij is, geheel onafhankelijk daarvan, wat goddeloosheid daarmee doet! En de doop blijft wat hij is, aan welk mensch hij ook wordt toebedeend! Wanneer Calvijn dan ook de „leer“, welke ons in Paulus' bovengenoemde woord wordt gegeven, heeft uiteen gezet, voegt hij daaraan onmiddellijk toe: En het is van geenlei betekenis, dat deze kracht van den doop zich niet in alle gedoopten vertoont⁴). Want overeenkomstig de door hem gevolgde gewoonte, heeft hij, omdat hij tot geloovigen spreekt, de substanten van den doop met zijn effect, zijn vrucht, samenverbonden⁵). Want wij weten, dat datgene wat God door het zichtbare zinnebeeld van den doop aanbedt, door hun geloof bekrachtigd en vervuld — d.w.z. tot een heilzaam effect of vrucht geleid — wordt⁶). Kortom: Paulus leert hoedanig de waarheid van den op goede wijze ontvangen doop is⁷). Zoo doet hij ook in den brief aan de Galatiërs. Hij betuigt daar immers, dat allen, die in Christus gedoopt zijn den Christus hebben aangedaan. En inderdaad, zoo moet men spreken waar de instelling des Heeren en het geloof der vromen elkaar ontmoeten⁸). Waar de instelling Gods die doop heet, door een waar geloof wordt ontvangen in degenen, aan wie hij werd bediend, heeft zij immers steeds deze schoone vrucht, dat de doopeling met Christus sterft en met Hem opstaat. Want wij hebben in de sacramenten nooit naakte teekenen, dan alleen waar onze ondankbaarheid en boosaardigheid de energie van de goddelijke weldadigheid tegenhoudt⁹).

Wat Calvijn hier betoogt is weer duidelijk. De sacramenten zijn teekenen, zegelen, panden van de gemeenschap aan Christus' dood en opstanding. Dat zijn ze. Dat zijn ze altijd en overal en voor iedereen, aan wie ze naar Gods instelling worden bediend. Dat zijn ze, omdat ze sacramenten Gods zijn, omdat ze instrumenten van den Heiligen Geest zijn. Dat zijn ze, omdat dat hun onveranderlijke aard, hun blijvend wezen is. Worden ze in het geloof ontvangen, dan storten ze om zoo te zeggen hun vollen rijkdom in de ontvangers uit. Ontmoeten de sacramenten in hen, die ze ontvangen boosheid, stuiten ze op ongelooft en ondankbaarheid, dan verhinderen ze de Goddelijke energie, zoodat ze niet ten zegen kunnen doórwerken. Zoo worden voor de goddeloozen de sacramenten naakte en leeg teekenen. Zij houden voor zich niets dan de leegte huls der sacramenten over.

Maar dit verandert aan het wezen, de natuur, de kracht en de volkomenheid der sacramenten niets.

C. V.

³) Hoe fundamento tacto, exhortari Christianos opportunissime licet, ut suae vocationi respondere contentant.

⁴) Ad haec non refert quod ista virtus non in omnibus apparat baptizatis.

⁵) Nam suo more Paulus, quia ad fideles est sermo, substantiam et effectum externo signo coniungit.

⁶) Nam scimus fide eorum sanciri et ratum esse quidquid Dominus visibile symbolo offert.

⁷) In summa, qualis sit baptismi rite suscepti veritas, docet.

⁸) Nimirum ita loquendum, dum simul conveniunt Domini institutio et fides piorum.

⁹) Numquam enim nuda inaniaque habemus symbola, nisi ubi divinae benedictionis energiam nostra ingratitude ac malignitas impedit.

VERDUIDELIJKING.

Daar mij gebleken is, dat er in mijn artikel: Adventslied? (De Ref., 23 Dec. '50) de mogelijkheid lag van misverstand, wil ik er graag op wijzen, dat in den bundel: En nu..... allemaal! GEEN verzen van Fedde Schurer voorkomen. Deze bundel is „van vreemde ametten vrij“ en heeft recht op ons aller sympathie!

v. d. WAAL.